

Πειραιάς, 11-08-2020

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Ε.Β.Ε.Π., ΚΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΚΟΡΚΙΔΗ:**«Βραχυκυκλωμένη» η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής παραγωγής λόγω ενεργειακού κόστους**

Η κατανάλωση ενέργειας προβλέπεται να αυξηθεί στο μέλλον με βεβαιότητα υπό τις νέες τεχνολογικές και κλιματικές συνθήκες, αλλά αυτός δεν είναι ο μόνος λόγος για τον οποίον είναι αναγκαίο να μειωθεί το κόστος της ενέργειας για τη βιομηχανία, δεδομένου ότι στην Ελλάδα η πραγματικότητα είναι πως οι επιχειρήσεις, λόγω των οικονομικών συνθηκών, επιδοτούν το κόστος ενέργειας των νοικοκυριών. Η ενεργειακή επάρκεια, αλλά ακόμη και η αυτάρκεια με το ελάχιστο συγκριτικά κόστος, είναι συνθήκη τόνωσης της βιομηχανίας, πτυχή ανταγωνιστικότητας, προϋπόθεση οικονομικής ανάπτυξης και, εν τέλει, παράγοντας εθνικής ισχύος. Με βάση τα στοιχεία και τις αναλύσεις που έχουν δει το φως της δημοσιότητας από τα τέλη του 2017 και εντεύθεν, η Ελλάδα διατηρεί τις υψηλότερες τιμές για την παροχή ρεύματος στην μεταποίηση, διεκδικώντας **«Θλιβερό ρεκόρ»** στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Την τελευταία πενταετία, οι τιμές στην ελληνική χονδρεμπορική (wholesale) αγορά ηλεκτρικής ενέργειας παραμένουν σταθερά, σημαντικά υψηλότερες, σε σχέση με τον μέσο όρο των τιμών στις ευρωπαϊκές αγορές. Ενδεικτικά, η ελληνική αγορά, το δεύτερο τρίμηνο του 2019, αφενός ήταν η ακριβότερη στην Ευρώπη, αφετέρου, οι τιμές της έφθασαν να είναι 50% υψηλότερες από τον μέσο όρο των ευρωπαϊκών αγορών. Η αύξηση στην τιμή των δικαιωμάτων CO2 επηρεάζει περισσότερο και μόνιμα την ελληνική αγορά, ωστόσο δεν αποτελεί την κυριότερη αιτία για τη διαμόρφωση των υψηλότερων τιμών. Μελέτες που έχουν εκπονηθεί εν πολλοίς τεκμηριώνουν περαιτέρω τους ισχυρισμούς της Ένωσης Βιομηχανικών Καταναλωτών Ενέργειας Ελλάδος (ΕΒΙΚΕΝ) αναφορικά με το υψηλό κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, παράγοντα που δυσχεραίνει την ανταγωνιστικότητα και τη βιομηχανική ανάπτυξη. Να σημειωθεί ότι στις τελικές τιμές δεν συμπεριλαμβάνονται τα κόστη από την αύξηση των εκπομπών CO2 κατά 20% πράγμα που καθιστά τις συγκρίσεις ακόμη πιο απογοητευτικές.

Τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προκαλούν **«ηλεκτρο-σοκ»**. Η τιμή χονδρικής της ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα είναι κατά 47% υψηλότερη από τον μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σχεδόν κατά 70% υψηλότερη από τη φθηνότερη ευρωπαϊκή αγορά, τη Νορβηγική. Η χονδρική τιμή της μεγαβατώρας στην Ελλάδα, το α' τρίμηνο του 2020, διαμορφώθηκε σε 50 ευρώ, έναντι μέσης τιμής 34 ευρώ στα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε. και 17 ευρώ στη Νορβηγία. Η δεύτερη ακριβότερη χώρα στην ηλεκτρική ενέργεια είναι η Μάλτα, ένα νησί, μια μικρή και κλειστή αγορά με μία μόνο διασύνδεση με το υπόλοιπο ευρωπαϊκό ηλεκτρικό σύστημα, όπου η τιμή της μεγαβατώρας διαμορφώθηκε στα 45 ευρώ.

Στην παρούσα συγκυρία οι όποιες συγκρίσεις αποτυπώνουν ένα ιδιαίτερος αρνητικό δείκτη σε σχέση με την προσπάθεια επανεκκίνησης της οικονομίας από την κρίση του κορωνοϊού. Σε αυτό το σκηνικό, τη μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στο ηλεκτρικό ρεύμα μέσης τάσης, το οποίο χρησιμοποιεί ένα σημαντικό τμήμα της βιομηχανίας, **προανήγγειλε πρόσφατα ο πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης**. Προφανώς, θα είναι ένα μέτρο που θα ανακουφίσει τη βιομηχανία, αλλά το πρόβλημα του ενεργειακού κόστους είναι πολύ βαθύτερο. Το ερώτημα συνεπώς δεν είναι εάν το ενεργειακό κόστος για τη βιομηχανία στην Ελλάδα είναι υψηλό ή όχι, αλλά γιατί είναι υψηλότερο σε σχέση με τους Ευρωπαίους ανταγωνιστές της. Σύμφωνα με τα στοιχεία αναλύσεων, τρία είναι τα κύρια αίτια που διαμορφώνουν το κόστος ενέργειας σε μη ανταγωνιστικά επίπεδα. Ο κρατισμός, ως κρατούσα αντίληψη γύρω από τη ΔΕΗ, το ενεργειακό μείγμα και η απουσία ενιαίας, σύγχρονης και ελεύθερης αγοράς συζευγμένης με τις αντίστοιχες γειτονικές.

Η υψηλή τιμή του ρεύματος δεν οφείλεται, αποκλειστικά και μόνο, στους φόρους, ειδικούς και μη. Είναι πρωτίστως αποτέλεσμα της πολιτικής όλων των κυβερνήσεων των τελευταίων 10ετιών, που επέλεξαν να πάνε κόντρα στις διεθνείς εξελίξεις για να διαφυλάξουν κατεστημένα συμφέροντα, με τίμημα την υπονόμευση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Μέχρι πριν από ένα χρόνο, η ηλεκτροπαραγωγή από

λιγνίτη ήταν επιλογή που δεν αμφισβητήθηκε **de facto**, ακόμη κι από εκείνες τις κυβερνήσεις που ορκίζονταν στην πράσινη ανάπτυξη.

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί ότι η ΔΕΗ ως αποκλειστικός μέχρι πριν από λίγα χρόνια παραγωγός και πάροχος ενέργειας δεν εκσυγχρονίστηκε, με αποτέλεσμα το υψηλό παραγωγικό και λειτουργικό της κόστος, συγκρινόμενη με άλλες ομοειδείς επιχειρήσεις του εξωτερικού. Οι πρόσθετες δυσκολίες που παρουσιάστηκαν ως αποτέλεσμα διεθνών εξελίξεων ή εγχώριων συγκυριών, όπως οι επιβαρύνσεις από την εμπορία ρύπων (τις οποίες πληρώνουν οι βιομηχανίες), η αναγκαστική είσπραξη ξένων προς τη φύση της επιχείρησης τελών και η οικονομική δυσπραγία πελατών της, επιβάρυναν πρόσθετα την πορεία της. Σε μία επιχείρηση όπως η ΔΕΗ η αδυναμία λήψεως πρωτοβουλιών για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης δεν επέδρασε μόνο στα αποτελέσματα της αλλά και στην έλλειψη επενδύσεων που θα την καταστήσουν ανταγωνιστική προς όφελος των πελατών της και τελικά της εθνικής οικονομίας. Αλλά **δεν είναι της ώρας να αναλωθούμε στο τι έγινε αλλά στο τι πρέπει να γίνει**. Ενώ οι μεγάλες βιομηχανικά χώρες ευνοούν την ανταγωνιστικότητα του κόστους ενέργειας για τους βιομηχανικούς πελάτες μέσω του σκέλους των χρεώσεων δικτύου, φόρων και τελών, εδώ γίνεται ακριβώς το αντίθετο, με αποτέλεσμα την πρόσθετη επιβάρυνση για την ελληνική βιομηχανία.

Το ενεργειακό μείγμα που υφίσταται στη χώρα μας αντανάκλαται και στο κόστος ενέργειας πέραν των προφανών περιβαλλοντικών επιπτώσεων που υπάρχουν. Η επί μακρόν έλλειψη διασυνδέσεων της ελληνικής αγοράς ενέργειας με ξένες, καθώς και η απουσία ενιαίου και σύγχρονου δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας ευνόησε την αύξηση του κόστους παραγωγής.

Τα έργα διασύνδεσης με διεθνείς αγορές, και ειδικά τις γειτονικές, αλλά και εγχώρια μεταξύ νησιών και ηπειρωτικής χώρας, θα επιτρέψουν την αναστροφή της κατάστασης εφόσον και τα εναπομείναντα σχέδια επιταχυνθούν με διαδικασίες που θα επιτρέψουν όχι μόνο την άμεση ολοκλήρωσή τους με το μικρότερο δυνατό κόστος αλλά και την μέγιστη ωφέλεια για την ελληνική οικονομία.

• Συνέργειες

Επιβάλλεται, λοιπόν, να αξιοποιηθεί κατεξοχήν το εγχώριο παραγωγικό δυναμικό λόγω του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος του στην οικονομία. Οι μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες συνέργειες από την υλοποίηση των έργων διασύνδεσης και ανάπτυξης των υποδομών θα μειώσουν περαιτέρω το κόστος ενέργειας προς όφελος των επιχειρήσεων, οι οποίες απειλούνται επιπλέον από συχνές και έντονες βυθίσεις στην τάση του ρεύματος με αρνητικές επιπτώσεις στον εξοπλισμό τους, στα αναλώσιμα και τελικά στο κόστος παραγωγής τους.

• Περιβαλλοντικά

Όσον αφορά στα περιβαλλοντικά, ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία της έκθεσης της Κομισιόν και για το μείγμα καυσίμου στην ηλεκτροπαραγωγή, όπου ερμηνεύονται εν πολλοίς και οι χαμηλές τιμές χονδρικής. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα και λιγνίτη στην Ε.Ε. μειώθηκε κατά 26%, σε ετήσια βάση, το τέταρτο τρίμηνο του 2019. Οι σταθμοί παραγωγής από φυσικό αέριο κατόρθωσαν να αντικαταστήσουν σχετικά μικρό μέρος της απώλειας, αυξάνοντας την παραγωγή τους κατά 5%, ενώ το υπόλοιπο καλύφθηκε από ΑΠΕ, η παραγωγή των οποίων αυξήθηκε στο 35%. Για το σύνολο του 2019, ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας της Ε.Ε. μείωσε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά περίπου 12%. Την ίδια ώρα, ανοικτές παραμένουν και οι συζητήσεις για την απολιγνητοποίηση που αποτελεί επιταγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένα τόσο κρίσιμο θέμα για την εθνική μας οικονομία και την επιβίωση της μεταποιητικής δραστηριότητας στη χώρα, εκτιμώ πως είναι αναγκαίο να συζητηθεί με κάθε ενδιαφερόμενο, ούτως ώστε να βρεθεί κοινή συνισταμένη των προϋποθέσεων που θα πρέπει να τεθούν για τον ενεργειακό μετασχηματισμό της χώρας με μόνο στόχο τη δραστική μείωση του κόστους του βιομηχανικού, και όχι μόνο ρεύματος. Μην ξεχνάμε ότι και τα νοικοκυριά επιβαρύνονται πολύ, τόσο από την βασική τιμή της μονάδας, όσο και από άλλες επιβαρύνσεις που προστίθενται και τελικά διαμορφώνουν μεγαλύτερες τιμές. Όσο και αν ακούγεται παράδοξο, οι μικρομεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις που δεν χρησιμοποιούν, λόγω μεγέθους, βιομηχανικό ρεύμα,

υφίστανται και εκείνες το ζήτημα της παραγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων, γεγονός που επηρεάζει συνολικά την εικόνα της οικονομίας.

● «Ταμπού» οι ΑΠΕ

Πέραν της απολιγνιτοποίησης, το θέμα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εξακολουθεί να παραμένει «ταμπού» για μερίδα της κοινωνίας, με το οξύμωρο να προτιμά τις υφιστάμενες μεθόδους παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, όπως το πετρέλαιο αντί της ηλιακής ακτινοβολίας και της αιολικής ενέργειας. Ευτυχώς, στην Ελλάδα, η ηλιοφάνεια είναι σημαντική στη διάρκεια του έτους, αλλά και η δύναμη των ανέμων, επίσης σημαντική. Δεν κατανοώ τις αντιδράσεις όταν μάλιστα χώρες της Β. Ευρώπης που φημίζονται για τις περιβαλλοντικές ευαισθησίες τους, με μικρότερες ημέρες κατ' έτος ηλιοφάνειας και ανέμων, έχουν αναπτύξει «πάρκα» παραγωγής ενέργειας εκμεταλλευόμενες τον ήλιο και το αέρα όπως η χαρακτηριστική περίπτωση της Ολλανδίας. Ίσως θα πρέπει να εξελιχθούν ενημερωτικές καμπάνιες, ώστε το πλατύ κοινό να ενημερωθεί για τα θετικά των ΑΠΕ, ώστε οι όποιες εντάσεις και αμφιβολίες να απαλειφθούν. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) είναι απολύτως αναγκαίες και σταδιακά θα διακρίνονται από μειωμένο κόστος λόγω χαμηλότερου κόστους επένδυσης και τεχνολογιών που απαιτούνται. Η χώρα μας έχει αναλάβει την υποχρέωση να αυξήσει το μερίδιό τους επί της συνολικής παραγωγής ενέργειας στο 18% το 2020, έναντι του 20%, που είναι ο στόχος της Ε.Ε. στο σύνολό της, με απώτερο στόχο το 32%, το 2030, στο πλαίσιο της στρατηγικής για ανάπτυξη των ΑΠΕ επιπροσθέτως της αύξησης ικανότητας αποθήκευσης, καθώς και της ενοποίησης των αγορών μέσω διασυνδέσεων που θα ικανοποιούν την ευέλικτη ζήτηση.

● Απασχόληση-ευκαιρίες

Στο σημείο αυτό πρέπει μεταξύ των άλλων να σημειώσω ότι η ανάπτυξη των ΑΠΕ στην Ελλάδα θα δημιουργήσει ένα σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας για προσωπικό επιστημονικό και όχι μόνο αλλά και για τεχνικούς όλων των βαθμίδων. Μη ξεχνάμε ότι στα αιολικά και φωτοβολταϊκά πάρκα της Ολλανδίας, απασχολείται ένας εξαιρετικά μεγάλος αριθμός επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού εντεταλμένου με τον έλεγχο των λειτουργιών και την συντήρησή τους. Και ποιος είναι το ζητούμενο σήμερα για την Ελλάδα. Η ανάπτυξη, η ανταγωνιστικότητα, οι θέσεις εργασίας, η επιστροφή ενός τμήματος έστω του επιστημονικού δυναμικού που τώρα απασχολείται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και όχι μόνο. Είναι και θέμα νοοτροπίας. Δεν μπορούμε σήμερα να συζητάμε για μείωση των αερίων του θερμοκηπίου, οι εκπομπές των οποίων προέρχονται από τα ορυκτά καύσιμα και να αγνοούμε τις ΑΠΕ.

● Ισχύς δικτύου

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε ότι η ισχύς του δικτύου πρέπει να παραμένει ισχυρή ώστε να αποφευχθούν «βυθίσεις» με ό,τι αυτό μπορεί να συνεπάγεται για την «υγεία» πανάκριβων μηχανημάτων που χρησιμοποιεί η βιομηχανία και βιοτεχνία. Πρέπει να υπάρχει ισχύς ώστε, «αύριο», τα εμπορικά λιμάνια της χώρας να μπορούν να προσφέρουν την περίφημη από ξηράς ηλεκτροδότηση (**cold ironing**) για μείωση των αέριων ρύπων από τα πλοία, όταν βρίσκονται στα λιμάνια.

Η ενεργειακή επάρκεια, αλλά ακόμη και η αυτάρκεια με το ελάχιστο συγκριτικά κόστος, είναι συνθήκη τόνωσης της βιομηχανίας, πτυχή ανταγωνιστικότητας, προϋπόθεση οικονομικής ανάπτυξης και, εν τέλει, παράγοντας εθνικής ισχύος. Ως εκ τούτου, πρέπει να δούμε όλοι το όλο θέμα της ενέργειας με **«ανοικτό μυαλό»**.